

D • N

11/1 1952

Politbyrån

Sovjets kommunistiska partis politiska byrå (politbyrån) är centrum för detta partis och därmed för Sovjetblockets och den internationella kommunismens verksamhet. Byrån tillkom i sin första form redan i oktober 1917; den betecknades då som ett provisoriskt organ för den bolsjevikiska revolutionens genomförande. Sedermera upplöstes byrån, men redan i mars 1919 reorganiserades den som ett permanent organ för det ryska diktaturpartiet. Byrån är enligt Stalin "partiets högsta organ, och partiet är den högsta styrande makten i staten". Om arbets sättet inom byrån är föga känt, och än mindre vet man om förhållandet mellan Stalin — partiets generalsekreterare och tillika president i ministerrådet — och de övriga medlemmarna i byrån. Klart är däremot att byrån, enligt svensk terminologi snarast partiets verkställande utskott, utövar den högsta makten i Ryssland och att den statliga regeringen eller ministären normalt intar en alltigenom underordnad ställning.

I en nyss utkommen undersökning (George K. Schueler, *The Politburo*, Stanford University Press) redovisas till synes objektivt och fullständigt de upplysningar om politbyrån som står att vinna i utanför järnridån tillgängliga källor. Byrån har i regel bestått av 7—11 medlemmar. För närvarande är antalet 9, men några partifunktionärer, bland dem Ponemarenko och Suzlev, lär ha rätt att delta i byråns sammanträden utan att vara medlemmar. I det hela har sedan 1917 inte mer än 27 personer tillhört byrån.

Stalin är inte bara ledare, utan också ålderspresident; han tillhörde byrån redan 1917. Till de närmast följande i anciennitet är det ett långt hopp: Molotov och Vorosjilov insattes år 1925. Därefter kommer Kaganovitj (1930), Andrejev (1932), Mikojan (1935), Krusjev (1939), Berija och Malenkov (1946). Av de 18 personer som försvunnit ur rådet påstås 6 ha dött en naturlig död, 8 har avrättats i samband med skilda likvidationer, 2 har mördats (Trotskij och Kirov), en medlem, Tomskij, begick självmord före 1936 års stora rättegång, och en, Voznesenskij, synes ha utslutits ur byrån utan att av-

rättas eller mördas. Av de 10 personer som insattes i byrån före 1925 (det gamla gardet) har 7 avrättats, mördats eller (Tomskij) begått självmord; till denna grupp hör berömdheter som Bucharin, Kamenov, Rykov och Zinovjev. Det är förklarligt att ryktet även inom den grupp som officiellt anges ha dött en naturlig död velat finna flera fall av mord utan rättegång, men någon bevisning för riktigheten av dessa uppgifter finns inte.

Byråns sociala rekrytering har på ett påfallande sätt förändrats. Av den äldsta gruppen av medlemmar tillhörde många den kategori av intellektuell medelklass som över huvud brukar vara starkt företrädd bland revolutionärer. Till denna krets hörde flertalet avrättade eller mördade. Under senare tid har medlemmarna i regel kommit från arbetarklassen, men tidigt börjat en partikarriär. Inte mindre än ett tiotal har haft polisbefattningar, främst inom den hemliga polisen; polisarbetet är ett gott prov på lojalitet mot ledaren. Detta arbete ger inte heller en popularitet som kan utnyttjas för att göra diktatorn makten stridig, och att genom hot om våld upprätthålla en sträng disciplin inom folket hör till politbyråns viktigaste uppgifter. Bondeklassen har aldrig haft någon representant i byrån, inte heller har någon kvinna varit medlem. Den genomsnittliga åldern bland byråns medlemmar steg mellan 1917 och 1950 från 39 till 58 år, vilket delvis beror på att utnämningens ålder numera är avsevärt högre än under den revolutionära perioden.

I fråga om reklam och publicitet intar Stalin en ytterst markerad särställning; han är emellertid snarare er till gud upphöjd än en i vanlig mening populär ledare, och om hans privatliv och karaktär sprids inte de idylliska legender som brukar ingå i demokratisk propaganda — han står för högt för en sådan behandling. Övriga medlemmar av politbyrån är jämförelsevis föga kända, och deras prestationer blir med några undantag (Molotov, Malenkov, Berija) föga omtalade och omskrivna, helt naturligt med tanke på att sådan reklam måste inkräkta på Stalins rykte. Av detta och andra skäl är det inte möjligt att förutsäga vem som tänkes som Stalins

efterträdare — om över huvud den frågan har lösts. Stalins död måste med tanke på allt detta, betonas det, leda till svårigheter och konflikter, och det kan antas dröja länge innan en ny diktator när företrädarens auktoritet.